

Ependiniň gehaltasyndan -2

Category: Degişmeler, Kitapcy

написано kitapcy | 24 января, 2025

Ependiniň gehaltasyndan -2 EPENDINIŇ GEHALTASYNDAN

- Goňşy, gaýrat ediň-de, paltaňyzy berseňizläň! Odun çapjakdym – diýip, Ependi goňşularyna barypdyr.
- Alyň, ýöne seresap boluň! Paltany ýere urmaň!
- Ondan hatyrjem bolaý, goňşy. Men odun çapamda aşagynda ýörite daş goýýan!

* * *

Ependi milletiň öňüne çykyp, olaryň sowallaryna-da jogap berip başlapdyr. Şol wagt onuň eline «Akmak!» diýlip ýazylan haty gowşurypdyrlar. Ependi şonda-da hiç zada per bermän gürrüñini dowam etdiripdir:

- Adamlar! Maňa şu gün hat bary gelip gowuşdy. Şolaryj arasynda käbiri öz atlaryny goýmagy unudýar. Ýöne ýap-ýaň maňa hiç hili hatsyz, diňe ady goýlan haty gowşurdylar. Şondan ötri bu haty yzyna alyň. Adyny goýan adam, goý, ýazjak zadyny ýazyp ibersin!

Ol şeýle diýip «Akmak!» diýlip ýazylan haty yzyna beripdir.

* * *

Biri Ependiden şeýle sorapdyr:

- Nämе üçin biziň aýdymalarymyzda gyzlary jerene hem marala meñzedýärler?
- Sebäbimi? Sebäbi gyzlaryň hemmesi atasy öýünde edil jeren ýalaky. Haçan-da durmuşa çykyp, iliň törüne baranlarynda bolsa, maral kimin şah çykaryp, gaýyneneleri bilen süsüşip başlaýarlar.

* * *

Eşegini dikgirdedip barýan Ependini gören üç-dört sany kelpeň

ýigidiň baştutany içi güyükli sözi oklap goýberipdir:
Bäý-bä, Ependi aga, eşegiňizem agynjak özüñize meňzäp dur.
Görüň-ä, onuň keýpiniň çagdygyny! Ýorgalaýsu dagam üp-
üýtgeşik. Janawara gant-pant satyn alyp beripsiňiz öydýän?
Killing gürrüne ýanyndakylar pakyrdar beripdir. Sonda Ependi
ýigitlere şeýle diýipdir:

– Aý, ýok-la... Janawaryň köpden bări görüşmedik gardaşlaryna
duşdugy begenjine jizzynlaýma endigi bar...

* * *

Köçede iki sany adam biri-birine agzyndan gelenini diýyärmiş:

– Sen eşegiň biri eşşek ekeniň!
– Eşekden eşşek gepem eşidip durun!

Bularyň gohuny diňläp duran Ependi şeýle diýipdir:

– Nämé biderek ýere jenjelleşýäňiz? Ikiňizem garyndaş-urug
ýaly-la?

* * *

Emeli derýa döretmek barada gürrüň berip duran ýaş lektor
ýarym sagadyň içinde iki grafin suw içäýipdir. Zalda
oturanlaryň biri Ependä ýeňsesini öwrüp, şeýle diýipdir:

– Lektor suw hakda gepläp, bir çelek suw içäýdi. Şu adam
temmäki hakda gürlese, bir ýaşık çilim çekermikä öydýän!

Ependi muňa ýylgyryp jogap beripdir:

– Lektor garnynda hem emeli derýa döredýän bolaýmasyn?

* * *

Ependiniň aýalynyň jigisi ýüzi düýäniň dabanyndan galyň
diýilýänlerdendi. Ol her gün aýal doganynyňka baryp, Ependiden
ony-muny diläp alyp gidýän ekeni. Özünem alan zadyny yzyna
gaýtarmasy ýokmuş. Günlerde bir gün ol ýene-de uýasynyňka
gelip, Ependä dileg salypdyr:

– Men-ä sizden ýene bir zat soramaga gelendirin...
– Zadyň gürrüni bolmaz! – diýip, Ependi ony rahatlandyrypdyr.
– Ýone şu sapar bir zady däl-de, eýsem iki zady alyp gidersiň.
Dilejek zadyň bilen bilelikde aýal doganyň hem alyp git. Men

bir agaýana ýasaýyn...

* * *

Ependi suwagçy ekeni. Günlerde bir gün ol kazynyň täze salan jaýyny uzakly gün suwapdyr. Gysyk kazy oña bir çäýnek çay hem hödürlemändir. Ependi işini bitirip gaýtjak bolup durka, kazynyň hyzmatkäri ondan şeýle diýip sorapdyr:

- Hernä hezretimiziň ömri uzak bolsun, siz onuňka indi haçan gelmekçi?
- Eger nesip bolsa, jynazasyna geleris – diýip, Ependi oña jogap beripdir.

* * *

Aýaly Ependä şeýle diýýär:

- Kakasy, ejemiň doglan günü ýetip gelýä... Şoňa üýtgeşik bir sowgat etmeli. Ýadyňa düşýämi, geçen gezek sen oňa oturgyç sowgat bereňde ol haýranlar galypdy. Şu saparam şoňa meňzeş täsinje zat tap-da!
- Aý, şol sowgat beren oturgyjymyza tok çekäýmesek... – diýip, gaýynenesiniň bolgusyzlyklaryndan bizar bolan Ependi ýeňsesini gaşapdyr.

* * *

Öñ zamanlarda köp kişiniň ýassygyny guradan bir gurrumnak tebip bolupdyr. Günlerde bir gün Ependi bazara aýlanyp ýörkä ýaňky tebip: «Men eýdip bejerýändirin, men beýdip bejerýändirin» diýip paňkyldap durmuşyn.

- Sen tebip däl-de, Ezraýylyň orunbasary! – diýip, Ependi onuň yüzüne gelipdir.
- Bolgusyz gürlemäň! Hut Ibn Sinaň özi halypamdyr ol şägirdimsiň diýip, agzyma tüýkürip goýberdi.
- Ibn Sina seň agzyňa däl-de, ýüzüne tüýkürendir! – diýip, Ependi nalajedeýin tebipsumagyň petigulusyny beripdir.

* * *

Oýundan närazy bolan tomaşaçylar şowhun turzup, sykylyk calmaga başlapdyrlar. Diñe bir gyrada duran Ependi çapak calypdyr.

- Näme ala-böle bir özüň çapak çalýaň, oýun saña ýaradymy? – diýip, Ependiden sorapdyrlar.
- Men şowhun turzup, sykylyk çalýan tomaşaçylara çapak çalýan – diýip, Ependi jogap beripdir.

* * *

Ependi gonamçylygyň duşundan geçip barýan ekeni. Onuň öñünden meý-mes bir ýigit çykyp:

- Bagışlaň, ýaşuly – diýipdir. – Şu ýol nirä barýa?
- Saýlap alan ýoluňyz şu bolsa ýetiberipsiňiz ýaly – diýip, Ependi gonamçylygyň gapysyna tarap yşarat edipdir.

* * *

Ependi ulurak işe çekilende bir ýaranjaň oňa ýapjalyk edip, itine süňk daşap başlapdyr. Günlerde bir gün Ependi oňa minnetdarlyk bildiripdir:

- Hyzmatyňyz üçin Taňryýalkasyn! Eden ýagşylygyňyz menden gaýtmasa, itimden gaýtsyn.

* * *

Ependi toýa gidip barýarka öñünden bir süwümsiziň biri çykyp, «Menem ýanyň bilen alyp git» diýipdir.

- Çagyrylmadyk ýere barmak aýyp bolmazmy? – diýip, Ependi ýuwnuksyzy utandyrjak bolupdyr.
- Aýtmasa-da barjak! Sebäbi men ony gowy tanaýan! – diýip, olam halys eňek diräpdır.

Ependi nälaç razy bolupdyr. Olar tirkeşip toýa baranlarynda toý eýesi çagyrylmadyk myhmany görüp, şeýle diýipdir:

- Bu ýuwulmadyk çemçe näme işleýä?
- Ana, men saña tanaýa diýip aýtmadymmy? – diýip, utanç-haýadan öñ doglan kişi Ependiniň yüzüne garap, ellerini çarpypdyr.

* * *

Ependi çüýse zawodynyn direktory bolupdyr.

– Planlar nähili? – diýip, ondan sorapdyrlar.

– Üfläp çisirýäs! – diýip, Ependi jogap beripdir.

«Watan» gazeti, 1996 ý. Değismeler